

Европейски съд по правата на човека

Кабалеро срещу Обединеното кралство

(Caballero v. The United Kingdom)

жалба № 3281/96

Решение от 8 февруари 2000 г. на Голямото отделение на Съда

(резюме)*

Чл. 5, т. 3: право на задържания делото му да бъде гледано в разумен срок или да бъде освободен до разглеждането му; **чл. 5, т. 5:** право на обезщетение при задържане в нарушение на изискванията на чл. 5; **чл. 41:** справедливо удовлетворение

Автоматичното изключване от закона на освобождаването под гаранция на обвинените в определени категории тежки престъпления, без оглед на конкретните обстоятелства, съставлява нарушение на чл. 5, т. 3 от Конвенцията.

Фактите по делото

Жалбоподателят е ямайски гражданин, роден през 1926 г. През 1987 г. бил осъден на 4 г. лишаване от свобода за убийство по непредпазливост на жена, с която предприел сексуален контакт, след като двамата употребили голямо количество алкохол. Тя починала при последвалото сборичкване.

На 2 януари 1996 г. жалбоподателят бил арестуван по подозрение в опит за изнасилване на своя съседка. Той поддържал, че осъщественият полов контакт е бил с нейно съгласие, а жената твърдяла, че по време на инцидента е била в безсъзнателно състояние, поради употреба на алкохол. На 4 януари 1996 г. г-н Кабалеро бил изправен пред магистратски съд¹. На основание чл. 25 от Закона за наказателното съдопроизводство и обществения ред от 1994 г. му било отказано освобождаване под гаранция и му била наложена мярка за неотклонение задържане под стража. На 17 януари 1997 г. бил осъден на 4 г. лишаване от свобода за причиняване на телесна повреда и на доживотен затвор за опит за изнасилване. От присъдата бил приспаднал периодът на предварителното задържане, съгласно чл. 67 от наказателнопроцесуалния закон. Апелативният съд отхвърлил жалбата му срещу присъдата.

Според чл. 4 от Закона за гаранциите от 1976г. (“Законът от 1976г.”), всеки обвинен в престъпление следва да бъде освободен под гаранция, освен в случаите, изброени в Приложение № 1 към закона. Съгласно пар. 2 от Приложение № 1 обвиняемият не следва да бъде освобождаван под гаранция, ако съдът се убеди в наличието на реални основания да се смята, че ако бъде освободен може да не се

---

* Материалът е подготвен и предоставен от Фондация *Български адвокати за правата на човека*, като част от диск „Сборник материали по правата на човека”, издаден от НИП през 2007 г.

¹ Съд, който, с оглед вида на престъплението, образува наказателни производства, преценява дали са налице достатъчно доказателства за предаване на обвиняемия на Съда на Короната или разглежда делото по същество (Б. пр.).

предаде сам при разпоредено задържане под стража, да извърши ново престъпление, да влияе на свидетелите или по друг начин да попречи на правосъдието. Съгласно пар. 9 от Приложение № 1, при решаване на въпроса съдът следва да вземе предвид онези от изброените в текста или други обстоятелства, които намери за релевантни: естеството и тежестта на престъплението или неизпълнението на задължение (и вероятния начин на процедиране с обвиняемия във връзка с него); репутацията, миналото, средата и общностните връзки на обвиняемия; изпълнението от страна на обвиняемия на задълженията му при предишни освобождавания под гаранция в наказателни производства; убедителността на доказателствата, че е извършил престъпление или не е изпълнил задължение, освен ако делото е било отложено за разследвания или изготвяне на заключение. Според пар. 9а, ако бъде освободено под гаранция лице, обвинено в предумишлено или непредумишлено убийство, изнасилване, опит за предумишлено убийство или опит за изнасилване, и са били наведени факти и доводи във връзка с горните обстоятелства, съдът е длъжен да изложи мотиви защо уважава искането за освобождаване, които се вписват в протокола.

Чл. 25 от Закона за наказателното производство и общественния ред (“Законът от 1994г.”) предвиждал в относимата си към делото част:

“1. Всеки, който в дадено производство е обвинен или е намерен за виновен в извършването на престъпление, за което този член се прилага, и при обстоятелствата, при които той се прилага, не може да бъде освобождаван под гаранция в това производство.

2. Този член се прилага, при условията на ал. 3, към следните престъпления...:

- а) предумишлено убийство;
- б) опит за предумишлено убийство;
- в) непредумишлено убийство;
- г) изнасилване и
- д) опит за изнасилване.

3. Тази разпоредба се прилага към всеки, който е обвинен или намерен за виновен в извършването на някое от посочените престъпления, само ако преди това е бил осъждан в която и да е част на Обединеното кралство за някое от посочените престъпления или за виновно причиняване на смърт и, в случаите когато е бил осъждан за убийство по непредпазливост или за виновно причиняване на смърт, му е било наложено наказание лишаване от свобода ...”

Чл. 25 от закона от 1994 г. бил изменен с чл. 56 от Закона за престъпленията и безредиците, влязъл в сила на 30 септември 1998 г., като думите “не може да бъде освобождаван под гаранция” били заменени с думите “може да бъде освободен под гаранция, само ако съдът или според случая полицейският служител, преценяващи освобождаването под гаранция, се убедят, че са налице изключителни обстоятелства, които го оправдават.”

Резюме на решението на Европейския съд

14-15. В жалбата си до Комисията, подадена на 28 юни 1996 г., г-н Кабалеро е твърдял, че автоматичното изключване на освобождаването под гаранция до разглеждането на делото му от съда представлява нарушение на чл. 5, т. 3 и т. 5 от Конвенцията, разгледани самостоятелно и във връзка с [чл. 13](#). Твърдял е също, че е налице нарушение на чл. 14 от Конвенцията във връзка с чл.

5, т. 3. Комисията е обявила жалбата за допустима и в доклада си от 30 юни 1998 г. е приела с деветнадесет срещу дванадесет гласа, че е извършено нарушение на чл. 5, т. 3 и т. 5 и че не е необходимо да се обсъжда и оплакването по [чл. 14](#) във връзка с чл. 5, т. 3. Единодушно е застанала на становището, че няма нарушение на чл. 13.

16. Пред Съда правителството признава, че е извършено нарушение на чл. 5, т. 3 и т. 5 от Конвенцията. Твърди, по изложените в доклада на Комисията съображения, че няма нарушение на чл. 13 от Конвенцията и че не възниква самостоятелен въпрос по чл. 14.

17. Жалбоподателят поддържа оплакванията си по чл. 5, т. 3 и т. 5 и чл. 14 във връзка с чл. 5, т. 3. Не поддържа оплакването си по чл. 13.

I. Твърдяното нарушение на чл. 5, т. 3 и т. 5 от Конвенцията

18. Жалбоподателят поддържа, че автоматичният отказ да бъде освободен под гаранция, по силата на чл. 25 от закона от 1994г., представлява нарушение на чл. 5, т. 3 от Конвенцията. Поддържа също така, че не е имал право на обезщетение по смисъла на чл. 5, т. 5 от Конвенцията.

21. “Съдът приема признанието на правителството, че в случая е налице нарушение на чл. 5, т. 3 и т. 5 от Конвенцията, вследствие на което е оправомощен да присъди на жалбоподателя справедливо обезщетение по чл. 41, но при конкретните обстоятелства не намира за необходимо да обсъжда повдигнатите в оплакването му въпроси по тълкуването на чл. 5, т. 3 и т. 5.”

II. Твърдяното нарушение на чл. 13 от Конвенцията

24. “Жалбоподателят не поддържа това оплакване пред Съда, който не вижда причина да го разгледа по своя собствена инициатива.”

III. Твърдяното нарушение на чл. 14 от Конвенцията

25. Жалбоподателят се оплаква, че чл. 25 от Закона от 1994 г. съставлява дискриминационно третиране, противно на чл. 14, във връзка с чл. 5, т. 3 от Конвенцията.

27. “Съдът отбелязва, че чл. 25 от Закона от 1994 г. очертава кръг от обвиняеми, които не могат да бъдат освобождавани под гаранция преди гледането на делото. С оглед на това, че Съдът прие признанието на правителството във връзка с чл. 5, т. 3 от Конвенцията, той не намира за нужно да преценява оплакванията на жалбоподателя срещу чл. 25 от Закона от 1994 г. и от гледна точка на чл.14.”

IV. Приложимост на чл. 41

29. Жалбоподателят претендира обезщетение само за неимуществени вреди, без да сочи конкретен размер. Твърди, че ако не се присъди такова обезщетение, чл. 5, т. 5 от Конвенцията би бил лишен от всякаква ефективност. Представя клетвена декларация от адвокат от Обединеното кралство, практикувал от 1985 г. насам изключително по наказателни дела. В нея се обяснява подробно защо, според декларатора, жалбоподателят би имал добри изгледи да бъде

освободен под гаранция, ако не беше действал чл. 25 от Закона от 1994г. Правителството не излага становище по това искане.

30. “Съдът припомня, че по някои дела, отнасящи се до нарушения на чл. 5, т. 3 и т. 4, той е присъждал сравнително малки суми като обезщетение за неимуществени вреди (вж. решението по делото [Ван Другенброк с/у Белгия](#) (по чл. 50)² от 25.04.1983 г., А.63, стр. 7, пар. 13 и решението по делото *Де Йонг, Байет и Ван ден Бринк с/у Холандия*³ от 22.05.1984 г., А.77, стр. 29, пар. 65). По скорошни дела обаче, той е отказвал да присъди такова обезщетение (вж. решението по делото [Пауълз с/у Белгия](#)⁴ от 26.05.1988 г., А.135, стр. 20, пар. 46; решението по делото [Брогън и др. с/у Обединеното кралство](#)⁵ от 30.05.1989 г. (по чл. 50), А.152-В, стр. 44-45, пар. 9; решението по делото [Хубер с/у Швейцария](#)⁶ от 23.10.1990 г., А.188, стр. 19, пар.46; решението по делото *Тот с/у Австрия*⁷ от 12.12.1991 г., А.224, стр. 24, пар. 91; решението по делото [Кампанис с/у Гърция](#)⁸ от 13.07.1995 г., А.318-В, стр. 49, пар. 66; решението по делото *Хууд с/у Обединеното кралство*⁹ от 18.02.1999 г., чието публикуване в официалното издание на решенията на Съда предстои, пар. 84-87; решението по делото [Николова с/у България](#) от 25.03.1999 г. пар. 76). В някои от тези решения Съдът прие, че справедливо удовлетворение може да бъде присъдено само по отношение на вреди, произтичащи от лишаване от свобода, което жалбоподателят не би претърпял, ако се беше ползвал от гаранциите на чл. 5, т.3, и заключи, с оглед на обстоятелствата, че констатацията на нарушение съставлява достатъчно справедливо удовлетворение за претърпени неимуществени вреди.

31. В настоящия случай жалбоподателят представи като доказателство клетвена декларация, която не се оспори от правителството, за да установи, че ако не съществуваше чл. 25 от Закона от 1994 г., той би имал добри изгледи да бъде освободен под гаранция до гледането на делото. Освен това жалбоподателят изложи доводи, че такова освобождаване под гаранция до гледането на делото му от съда можеше да осигури последните му дни на свобода, като се имат предвид възрастта му, лошото му здравословно състояние и дългият срок лишаване от свобода, който изтърпява – довод, по който правителството също не взе становище. Съдът присъжда на жалбоподателя по справедливост обезщетение в размер на 1000 британски лири за неимуществени вреди.”

32-33. Той уважава частично искането за обезщетение за направените в производството пред него разноски, като присъжда 15 250 лири¹⁰.

---

² Van Droogenbroeck v. Belgium (Article 50)

³ De Jong, Baljet and Van den Brink v. the Netherlands

⁴ Pauwels v. Belgium.

⁵ Brogan and Others v. the United Kingdom (Article 50)

⁶ Huber v. Switzerland.

⁷ Toth v. Austria

⁸ Kampanis v. Greece.

⁹ Hood v. the United Kingdom

¹⁰ Решението е единодушно по всички разгледани въпроси и текстове от Конвенцията.